

واژانه و زبان‌شناسی ساخت‌گرا

واژگان کلیدی

*زبان‌شناسی ساخت‌گرا

*محور هم‌نشینی

*واژانه

علیرضا آذریک *hdaneshgah@yahoo.com

کارشناس ارشد زبان و ادبیات فارسی

چکیده

فردینان دو سوسور (۱۹۱۳-۱۸۵۷)، زبان‌شناس سوئیسی یکی از مهم‌ترین شخصیت‌های مکتب زبان‌شناسی ساخت‌گرایی است که علاوه بر تعریف دال و مدلول، نظام زبان و گفتار، در زمانی و هم‌زمانی و محورهای هم‌نشینی و جانشینی را مطرح کرد. واژانه نیز ژانری است که آرش آذریک با فراروی و توجه به زبان‌شناسی ساخت‌گرا و تعاریف سوسور ارائه کرده است که از تعریف دال و مدلول و محورهای هم‌نشینی - جانشینی و قواعد دستور زبان فراروی می‌کند. این مقاله به بررسی و تحلیل ژانر واژانه و تعاریف زبان‌شناسی سوسور و چگونگی فراروی این ژانر از ساختار دستور زبان (زبان‌شناسی ساخت‌گرا) از نگاه مکتب ادبی - فلسفی اصالت کلمه می‌پردازد. در این راستا چندین مثال انتخاب شده که قابل تعمیم به واژانه‌های دیگر بوده و در آن‌ها از ساختار دستور زبان و محور هم‌نشینی - جانشینی فراروی شده است. هدف این مقاله، تحلیل فراروی یک نوع نوشتار (واژانه) از قواعد دستور زبان ساخت‌گرا است.